

LIETUVOS ARCHITEKTŲ RŪMŲ PROFESINĖS ETIKOS TARYBOS

SPRENDIMAS Nr. 2020/2

2020-02-21, Vilnius

Lietuvos architektų rūmų Profesinės etikos taryba (toliau – PET) išnagrinėjo Mindaugo Bogužo (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl architekto Deimanto Čekanausko (toliau – Atsakovas) galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų (toliau – Skundas).

Skundas išnagrinėtas ir sprendimas priimtas 2020-02-21 vykusio PET posédžio metu, kuriame dalyvavo PET nariai Tauras Paulauskas, Gintautas Pamerneckis, Tomas Lapé, Tumas Mazūras, o PET nariai Artūras Asauskas ir Saulius Motieka nuo viso Skundo nagrinėjimo ir balsavimo nusišalino. Posédžio pirmininkas – PET pirmininkas Tauras Paulauskas, posédžio sekretore bendru narių sutarimu paskirta Lietuvos architektų rūmų (toliau – LAR) teisininkė Monika Kuodė.

PET posėdyje paaškinimus žodžiu teikė Pareiškėjas, kartu su juo atvykęs Jan Kovalevski bei Atsakovas. Paaškinimus visi teikė vienu metu.

I. Pareiškėjo skundo ir paaškinimų esmė

2020-01-06 PET gavo Pareiškėjo Skundą dėl Atsakovo galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų.

Skunde Pareiškėjas nurodė:

1. Pareiškėjas, kartu su kitais užsakovais, 2013-04-04 sudarė su Atsakovu projektavimo darbų sutartį Nr. DC 2013.04.04 (toliau – Sutartis), kuria Atsakovas įsipareigojo parengti žemės sklypų detalijų planą. Sutartis teismo sprendimu šiuo metu yra nutraukta.
2. Atsakovas nuo pat Sutarties galiojimo iš esmės vengė bendravimo, neinformavo apie projekto eigą, pasikeitimų ir pan. Pareiškėjo manymu, tokiais veiksmais Atsakovas pažeidė Europos architektūros paslaugų teikėjų etikos kodekso (toliau – Kodeksas) 3.10 ir 3.11 taikymo atvejus.
3. Paaškino, kad pagal Sutartį buvo sumokėtas avansas, kuris néra grąžintas ir dėl to, Pareiškėjo manymu, pažeistas Kodekso 3.7 taikymo atvejis.
4. Pareiškėjas prašė išnagrinėti Skundą ir pagal galiojančią tvarką nubausti Atsakovą.
5. Po PET posédžio, 2020-02-25 elektroniniu laišku, Pareiškėjas informavo, kad Atsakovas pinigų, kaip buvo žadėjęs PET posédžio metu, kitam užsakovui nepervedė (negrąžino).

2020-02-21 PET posédžio metu Pareiškėjo teikiti paaškinimai:

6. Pareiškėjas paaškino, kad j PET kreipėsi norėdamas ne bausmės architektui, o paskatinti architektą susimąstyti dėl savo elgesio ir jį pakeisti be to, išgirsti, kaip profesionalų akimis atrodo toks architekto elgesys.
7. Paaškino, kad 2013 m. sudarė su Atsakovu sutartį dėl nesudėtingų projektavimo darbų – detaliojo plano rengimo, tačiau darbai iki dabar néra atlikti. Negana to, Atsakovas tik šiandien grąžino avansą ir jį grąžino tik jam (negrąžino kitam užsakovui pagal Sutartį).
8. Sutiko, kad su Atsakovu dėl Sutarties klausimų galimai nebendravo nuo 2017 m., tačiau per tą laiką nebuvo pasisamđes kito projektuotojo ir numatyty darbų vis dar yra neatlikęs dėl to, kad tikėjos, jog juos atliks Atsakovas. Šiuo metu Atsakovo darbas Pareiškėjui nebeaktualus, nes jis yra pasisamđes kitą projektuotoją ir darbo poreikis bei atlikimo būdas dėl objektyvių priežasčių yra pasikeitę. Sutartis su Atsakovu yra nutraukta teismo keliu.
9. Paaškino, kad Atsakovas vengė bendrauti, neatsakė į skambučius, nors Pareiškėjas ne kartą bandė su Atsakovu susisiekti, spręsti situaciją taikiai. Prašė nuobaudos skyrimo Atsakovui netaikyti ir tuo atveju, jei bus pripažintas profesinės etikos pažeidimas, siūlyti Rūmų Architektų profesinio atestavimo komisijai skirti Atsakovui tik įspėjimą. Manė, kad Atsakovo padarytas pažeidimas yra pernelyg mažareikšmis, kad dėl jo Atsakovui būtų apribota galimybė verstis veikla, kuri yra jo pragyvenimo šaltiniu. Manė, kad pakankama nuobauda būtų sprendimas dėl etikos pažeidimo ir įspėjimas.

Kartu su Skundu Pareiškėjas pateikė: 2013-04-04 projektavimo darbų sutartį Nr. DC 2013.04.04, sudarytą su Atsakovu; Atsakovo rašytinį patvirtinimą apie pinigų gavimą; susirašinėjimų su Atsakovu kopijas.

II. Atsakovo paaiškinimų esmė

1. Rašytinių paaiškinimų Atsakovas nepateikė. Po PET posėdžio žadėtos mokėjimo pavedimo kopijos ar kitų įrodyms, kad ir kitam užsakovui grąžino avansą, gautą pagal Sutartį, nepateikė. LAR administracijai apie pasižadėjimą, teiktą PET posėdžio metu, Atsakovui priminus 2020-02-24 elektroniniu paštu, į LAR administracijos elektroninį laišką Atsakovas neatsakė.

2020-02-21 PET posėdžio metu Atsakovo teikiti paaiškinimai:

2. Atsakovas pripažino, kad darbų pagal Sutartį neįvykdė ir nebendradarbiavo su Pareiškėju tinkamai.
3. Atkreipė dėmesį, jog dėl Sutarties klausimų su Pareiškėju nebendravo jau nuo 2017 m., tačiau iki dabar Pareiškėjas jokio kito projektuotojo pagalba nėra užbaigęs tų darbų, kurių neatliko Atsakovas.
4. Pažymėjo, kad avansą Pareiškėjui grąžino, tačiau siekdamas nebeeskaluoti situacijos (ne dėl to, kad manė, jog jokių darbų, kurie verti avансo, neatliko). Kitam užsakovui pagal Sutartį avansą grąžins iki pirmadienio.
5. Paaiškino, kad po to, kai su Pareiškėju buvo pasirašyta Sutartis, 2014 m. pasikeitė teisés aktai, t. y. vietoje detaliojo plano reikėjo daryti sklypo pertvarkymo projektą. Pateikus Vilniaus rajono savivaldybei projektą, po pirmo pateikimo ji projektą atmetė, kas reiškė, jog toliau laukia laikui imlus procesas, derinant dokumentus su Vilniaus rajono savivaldybe. Atsakovui nepavyko tinkamai suorganizuoti savo laiko ir atlkti darbus.

III. Aktualios profesinės etikos nuostatos

Pareiškėjas nurodė, jog Atsakovas galimai pažeidė Kodekso 3 principio („*Įspareigojimai klientui*“) 3.7, 3.10 ir 3.11 taikymo atvejus, t. y.:

3.7 Architektūros paslaugų teikėjo samdos sąlygos aptariamos su klientu ir įtraukiama į raštu sudaromą sutartį. Joje nurodoma:

- darbo ar paslaugų apimtis;
- įspareigojimų pasiskirstymas ir jų apribojimai;
- projekto, darbo ar paslaugų biudžetas ar kita išlaidų riba;
- už darbų ar paslaugas mokamas atlyginimas, jo skaičiavimo metodika (jei taikoma) ir etapas (-ai), kai jis bus mokamas;
- sutarties nutraukimą pateisinančios aplinkybės.

3.10 Visi architektūros paslaugų teikėjai atlieka savo darbų profesionaliai, be priežasties nevēluodamai ir, kiek tai nuo jų priklauso, per sutartą priimtinę laikotarpį.

3.11 Visi architektūros paslaugų teikėjai nuolat informuoja savo klientą apie kliento vardu atliekamų darbų ar paslaugų teikimo eigą ir apie bet kokias kylančias problemas, kurios gali turėti įtakos tų darbų ir paslaugų kokybei ar kainai arba išlaidoms, susijusioms su projektavimo darbais, ypač tuomet, kai klientas yra nustatęs apribojimus kokybei ir kainai.

Atsižvelgiant į trunkamą galimai padarytų profesinės etikos pažeidimų laiką, nagrinėjamu atveju taikomos Kodekso redakcijos, galiojusios tiek nuo 2009 m. kovo mėn., tiek nuo 2016-04-22 (skirtingos Kodekso redakcijos įtvirtino iš esmės vienodas 3.7, 3.10 ir 3.11 taikymo atvejų nuostatas).

IV. Sprendimui reikšmingos aplinkybės

PET išnagrinėjo Pareiškėjo skundą, taip pat išklausė Pareiškėjo ir Atsakovo paaiškinimus žodžiu ir priimdama sprendimą rēmėsi šiomis aplinkybėmis:

- a. Atsakovas Sutartimi įspareigojo parengti detalujį planą, kurio neparengė, pasikeitus teisés aktams (vietoje detaliojo plano reikėjo rengti žemės sklypo pertvarkymo projektą), Sutarties pakeitimo neinicijavo, su užsakovais pagal Sutartį, įskaitant ir Pareiškėjų, nebendradarbiavo pakankamai ir tinkamai, Sutartis nebuvvo įvykdyta iš esmės dėl Atsakovo neveikimo.
- b. Atsakovas gavo avansą pagal Sutartį, kurio dalį, gautą iš Pareiškėjo, grąžino Pareiškėjui, tačiau tik prieš pat PET posėdį. Avanso dalį, gautą pagal Sutartį iš kito užsakovo, Atsakovas PET posėdžio metu pasižadėjo

sumokėti iki ateinančio pirmadienio (PET posėdis vyko penktadienį) ir pateikti tai patvirtinančius dokumentus. Pareiškėjas informavo LAR, kad šio pažado Atsakovas neįgyvendino. LAR, net ir papildomai pasiteiravusi, taip pat negavo iš Atsakovo likusios avanso dalies grąžinimą kitam užsakovui pagal Sutartį patvirtinančių dokumentų.

V. Sprendimo argumentai

Kodekso 3.10 taikymo atvejo esmė – profesionalus darbo atlėkimas, be priežasties nevėluojant ir, kiek tai priklauso nuo architektūros paslaugų teikėjo, per sutartą priimtiną laikotarpį. Šiuo atveju néra gínčo ir pats Atsakovas pripažino, kad Sutarties neįvykdė, darbų pagal Sutartį neatliko, be to, iš esmés dėl savo kaltės (pasikeitus teisės aktams ir Sutarties įvykdymui reikiant skirti daugiau laiko, Atsakovas tinkeramai nesuorganizavo savo darbo). Be to, pasikeitus vienai pagrindinių Sutarties sąlygų (reikėjo rengti nebe detalujį planą, o sklypo pertvarkymo projektą) Atsakovas Sutarties pakeitimų neinicijavo (Kodekso 3.7 taikymo atvejis). PET posėdžio metu Atsakovas taip pat pripažino, kad su Pareiškėju Sutarties vykdymo klausimais nebendradarbiavo, apie paslaugų teikimo eigą ir kylančias problemas (pavyzdžiui, dėl būtinybės atlikti ilgus derinimo veiksmus su Vilniaus rajono savivaldybe), kurios gali turėti įtakos darbų atlikimui, neinformavo (Kodekso 3.11 taikymo atvejis). Tai, kad Atsakovas vengė bendradarbiauti su Pareiškėju, patvirtina ir kartu su Skundu Pareiškėjo pateikti susirašinėjimai su Atsakovu. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, PET sprendé, kad profesinės etikos pažeidimas šiuo atveju yra akivaizdus, t. y. Atsakovas pažeidė Kodeksą (PET veiklos nuostatų 50 p.). Nors dokumentų derinimas su Vilniaus rajono savivaldybe galima būtų būvęs laikui imlus procesas, tačiau ne toks imlus, jog užimtų ne vienerius metus (šiuo atveju apie 7 metus). Juo labiau, architekto pareiga yra bendradarbiauti su užsakovu, jam viską paaškinti.

Vadovaujantis PET veiklos nuostatų 51 p., pripažinusি Kodekso pažeidimą, PET perduoda klausimo dėl Kodeksą pažeidusio LAR nario kvalifikacijos atestato galiojimo sustabdymo, panaikinimo ar įspėjimo jam skyrimo nagrinėjimą LAR Architektų profesinio atestavimo komisijai. PET gali teikti rekomendacijas dėl pašalinimo iš LAR narių bei kvalifikacijos atestato sustabdymo, panaikinimo ar įspėjimo skyrimo. PET sprendé, kad jei iki sekančio antradienio (po PET posėdžio) ryto Atsakovas, kaip pats pareišké ir pažadėjo PET posėdžio metu, grąžins kitam užsakovui pagal Sutartį avansą, tai reikš pasitaisiusi Atsakovo elgesį. Tokiu atveju Architektų profesinio atestavimo komisijai PET rekomenduos nestabdyti Atsakovo atestato (atsižvelgiant į pažeidimo mažareikšmiškumą). Kitu atveju bus rekomenduojama Atsakovo atestato galiojamą stabdyti, nes Atsakovo neveikimas tik dar kartą patvirtins, kad Atsakovo elgesys yra pažeidžiantis Kodeksą.

VI. Profesinės etikos tarybos sprendimas

PET, vadovaudamasi PET veiklos nuostatų 50 ir 51 p., Kodekso nuostatomis ir svarstymo metu nustatyty užkšiau nurodytų aplinkybių visuma bei pateiktais dokumentais ir paaškinimais, nutaré, kad architektas Deimantas Čekanauskas pažeidė Kodekso 3 principo („Įsipareigojimai klientui“) 3.7, 3.10 ir 3.11 taikymo atvejus (PET nariai sprendimą dėl Kodekso 3.10 ir 3.11 taikymo atvejų pažeidimo priėmė vienbalsiai, o dėl 3.7 taikymo atvejo pažeidimo du PET nariai balsavo „už“ ir du – „prieš“, o vadovaujantis PET veiklos nuostatų 26 p., laikoma, kad balsuota „už“). PET perduoda sprendimą Rūmų Architektų profesinio atestavimo komisijai ir atsižvelgdama į tai, kad Atsakovas neįvykdė pasižadėjimo dėl avanso grąžinimo, vienbalsiai rekomenduoja Atsakovo atestato galiojamą stabdyti 6 mén.

Posėdžio pirmininkas

Tauras Paulauskas

Posėdžio sekretorė

Monika Kuodė

Sprendimo projektą rengė Monika Kuodė
Sprendimas surašytas 2020-03-12